

УДК 796.035.077.5 : 37.046.16 (477)

Василенко М. М.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІТНЕС-ТРЕНЕРІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

В опитуванні брали участь 63 викладачі – представники 5 вищих навчальних закладів України фізкультурного профілю, які здійснюють підготовку майбутніх фітнес-тренерів. Встановлено, що лише 38,1% респондентів вважають доцільним впровадити додатковий профвідбір для абітурієнтів – майбутніх фітнес-тренерів. З'ясовано, що у вищих навчальних закладах переважно викладаються «традиційні» дисципліни: рекреаційні ігри, туризм, види аеробіки, силовий фітнес тощо. Понад 50% опитуваних викладачів ставить за мету формування професійно значущих компетенцій у майбутніх фітнес-тренерів. Незважаючи на низьку негативних факторів, більшість викладачів намагається здійснювати навчальний процес для майбутніх фітнес-тренерів на високому методичному та організаційному рівні. Проте можна стверджувати, що змістове наповнення навчального процесу майбутніх фітнес-тренерів вищих навчальних закладів України потребує удосконалення у відповідності до вимог ринку фітнес-послуг.

Ключові слова: анкетування, вищий навчальний заклад, навчальна дисципліна, професійна підготовка, фітнес-тренер.

Vasilenko M.M. Особенности профессиональной подготовки будущих фитнес-тренеров в высших учебных заведениях Украины

В опросе принимали участие 63 преподавателя – представителя 5 высших учебных заведений Украины физкультурного профиля, осуществляющих подготовку будущих фитнес-тренеров. Установлено, что только 38,1% респондентов считают целесообразным внедрить дополнительный профотбор для абитуриентов – будущих фитнес-тренеров. Выяснено, что в высших учебных заведениях в основном преподаются «традиционные» дисциплины: рекреационные игры, туризм, виды аэробики, силовой фитнес и т. п. Более 50% опрошенных преподавателей ставят целью формирование профессионально значимых компетенций у будущих фитнес-тренеров. Несмотря на ряд негативных факторов, большинство преподавателей пытается осуществлять учебный процесс для будущих фитнес-тренеров на высоком методическом и организационном уровне. Однако можно утверждать, что содержательное наполнение учебного процесса будущих фитнес-тренеров высших учебных заведений Украины нуждается в усовершенствовании в соответствии с требованиями рынка фитнес-услуг.

Ключевые слова: анкетирование, высшее учебное заведение, учебная дисциплина, профессиональная подготовка, фитнес-тренер.

Vasilenko M.M. Features of professional preparation of future fitness trainer in higher educational establishments of Ukraine

The subject of the study was to determine the organizational and methodological features of the educational process of higher educational establishments of Ukraine, which prepare future fitness trainers. The survey involved representatives from five universities of Ukraine with sport and fitness departments (n=63). Most respondents (92%) noted the existing tendency to increasing the number of applicants wishing to obtain the qualification of "fitness trainer" in university. Established that 38.1% of teachers consider appropriate to implement additional professional selection for future students on specialty of fitness trainers. It was found that in universities mainly taught "traditional" disciplines: recreational games, tourism, aerobics, power fitness etc. Over 50% of respondents (teachers) have aims to form professionally significant competences in future fitness trainers. However, only 14.29% of them, conduct trainings on theme "Presentation of fitness services", and almost half (49.21%) conduct students' practice in drawing up a list of portfolio of professional knowledge and skills acquired during training.

Despite a number of negative factors (low level of students' knowledge after receiving complete secondary education in schools, low motivation to master knowledge and skills for using the fitness technology in their future careers, inadequate material and technical resources) most of teachers trying to implement learning process for future fitness trainers at a high methodological and organizational level. However, we can note that the semantic content of the learning process for future fitness trainers in higher educational establishments of Ukraine needs to be improved in line with fitness services' market.

Key words: questioning, higher educational establishment, academic discipline, vocational training, fitness trainer.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В зв'язку із введенням в Національний класифікатор професії «фітнес-тренер», у вищих навчальних закладах України формується відповідна система професійної підготовки [1, с. 19]. З метою вивчення позитивних та негативних аспектів підготовки фітнес-тренерів, на наш погляд, існує необхідність у з'ясуванні особливостей організації та проведення навчального процесу підготовки майбутніх фітнес-тренерів в ВНЗ України. Робота виконана згідно теми 3.9 «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» (№ держреєстрації 011U001735) науково-дослідницької роботи в НУФВСУ Зведеного плану НДР в сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр. Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз освітньої діяльності ВНЗ України, свідчить про незначну кількість закладів, які здійснюють підготовку майбутнього фітнес-тренера. До них відносяться Національний університет фізичного виховання і спорту України (кафедра здоров'я, фітнесу та рекреації), Чернівецький національний університет

імені Ю. Федьковича (кафедра здоров'я людини, рекреації та фітнесу), Львівський державний університет фізичної культури (кафедра фітнесу та рекреації), Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (кафедра теорії фізичного виховання, фітнесу та рекреації) [2, 3, 4, 5]. Існують спеціалізації в Бердянському державному педагогічному університеті (кафедра основ здоров'я та фізичної реабілітації), Класичному приватному університеті м. Запоріжжя (кафедра теоретичних основ фізичного та адаптивного виховання). При цьому кафедри вищих навчальних закладів здійснюють підготовку фахівців як на освітньому рівні бакалавр, так і магістр. Вивчення навчальних планів вищевказаних вищих навчальних закладів показало різні підходи до формування переліку навчальних дисциплін, засвоєння знань з яких, забезпечує формування готовності до професійної діяльності майбутніх фітнес-тренерів. Таку ж тенденцію виявляє аналіз специфіки підготовки майбутніх фітнес-тренерів за кордоном [6, 7, 8, 9, 10]. Таким чином, з'ясування різних аспектів професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах України становить певний науковий та практичний інтерес.

Формування мети та завдань роботи. *Мета статті* – на основі анкетування вивчити особливості професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах України.

Виклад основного матеріалу дослідження. В дослідженні брали участь науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів, в яких здійснюється підготовка фахівців за професійним спрямуванням «фітнес-тренер». Нами було розроблено анкету, метою якої було вивчення особливостей навчально-виховного процесу підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах. В опитуванні брали участь представники 5 вищих навчальних закладів України фізкультурного профілю (n=63).

За результатами анкетування більшість опитуваних (92%) відмічають наявну тенденцію до зростання кількості абітурієнтів, які бажають отримати кваліфікацію «фітнес-тренер» у вищих навчальних закладах.

Цікавим, на наш погляд, виявився характер відповідей на запитання: «Чи поділяєте Ви думку, що при вступі абітурієнтів до вищих навчальних закладів з метою отримання кваліфікації «фітнес-тренер» є необхідним додатковий профвідбір (у зв'язку зі специфічними вимогами до професії фітнес-тренера)? Варіанти: «Так, поділяю» обрали 38,1% респондентів, «Ні, не поділяю» - 34,9% опитуваних; «Важко відповісти» - 26,98% викладачів (рис.1).

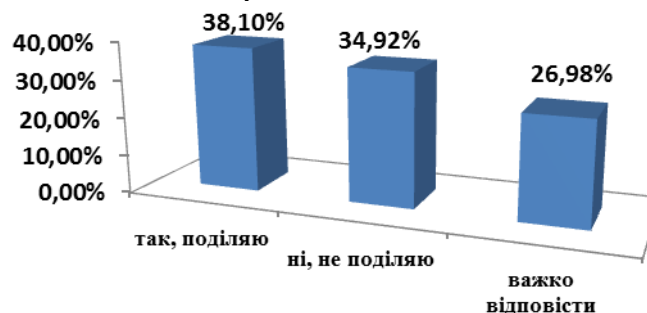

Рис. 1 Думка фахівців щодо необхідності додаткового профвідбору при вступі абітурієнтів до вищих навчальних закладів з метою отримання кваліфікації «фітнес-тренер» (у зв'язку зі специфічними вимогами до професії фітнес-тренера)

Отримані результати підтверджують неоднозначну точку зору щодо розробки окремих вимог до майбутнього фітнес-тренера при вступі у ВНЗ.

В ході опитування було з'ясовано перелік навчальних дисциплін з циклу професійної та практичної підготовки майбутніх фітнес-тренерів (рис. 2).

Як видно на рисунку 2, у вищих навчальних закладах переважно викладаються «традиційні» дисципліни: рекреаційні ігри, туризм, види аеробіки, силовий фітнес тощо.

У нашому дослідженні низька запропонованих питань стосувалась особливостей методичного наповнення навчального процесу майбутніх фітнес-тренерів. Так, на запитання: «Чи навчаєте Ви (або Ваші колеги) студентів програмувати заняття оздоровчим фітнесом для осіб різного віку?», «так, навчаємо» відповіли 69,84% опитуваних; «ні, не навчаємо» - 30,16%. На запитання: «Чи навчаєте Ви (або Ваші колеги) студентів програмувати заняття оздоровчим фітнесом для осіб з факторами ризику окремих захворювань?» більшість респондентів відповіла позитивно (рис.3).

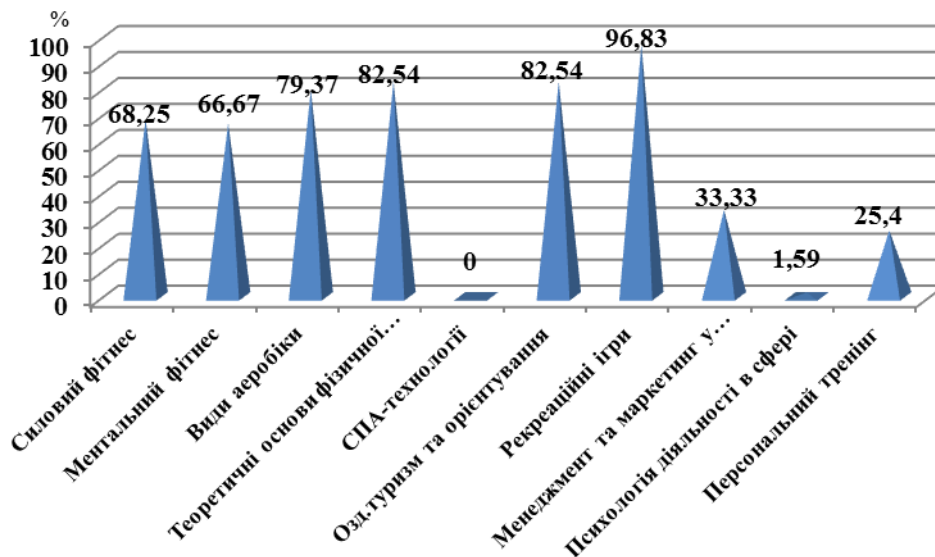

Рис.2 Перелік дисциплін з циклу професійної та практичної підготовки майбутніх фітнес-тренерів, які викладаються у ВНЗ (%)

Таким чином, досить значний відсоток опитуваних викладачів ставить за мету формування професійно значущих компетенцій у майбутніх фітнес-тренерів.

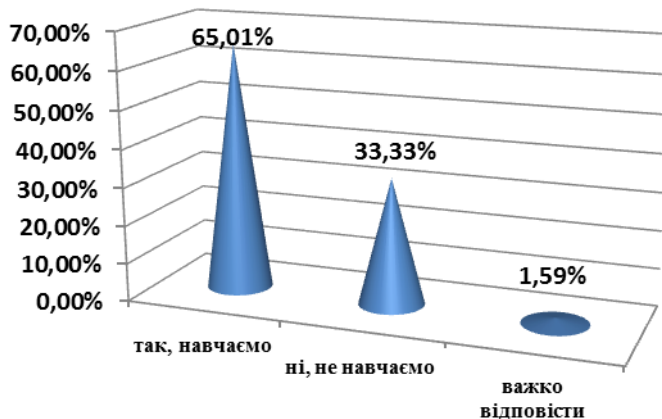

Рис. 3 Факт навчання студентів програмувати заняття оздоровчим фітнесом для осіб з факторами ризику окремих захворювань

З'ясування питання форм та методів проведення практичних занять (зокрема, тренінгів) показало, що тренінги на тему «Презентація фітнес-послуги» проводить лише 14,29% опитаних, було важко відповісти 23,81% викладачів (рис. 4).

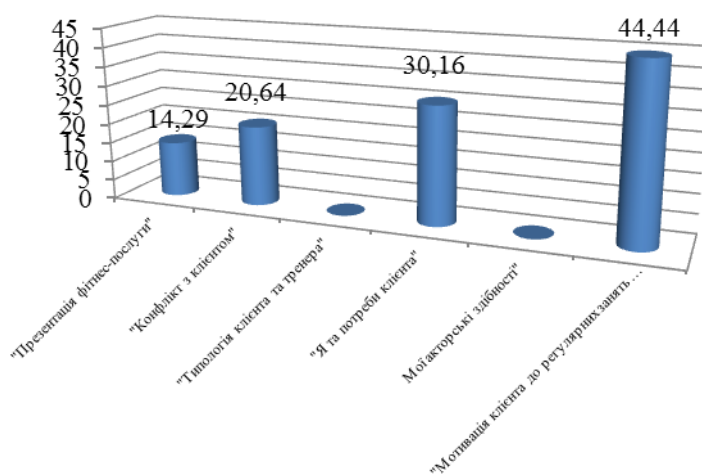

Рис.4 Факт проведення тренінгів для майбутніх фітнес-тренерів в межах навчального процесу (%)

Подібна тенденція спостерігається щодо питання проведення тренінгів на тему: «Конфлікт з клієнтом та шляхи

його вирішення». Відповідь, «так проводимо», обрали 20,64% респондентів, «ні, не проводимо» - 73,02%; «важко відповісти» - 6,35%. За результатами анкетування більшість опитаних (69, 84%) не проводять тренінги «Типологія клієнта та тренера», а решта респондентів не визначилась із відповіддю (30,16%). Крім того, всього 30,16% проводять тренінги на тему «Я та потреби клієнта», а формуванню акторських здібностей у студентів взагалі не приділяється уваги. Позитивним є те, що 44,44% опитаних проводять на практичних заняттях тренінги на тему «Мотивація клієнта до регулярних занять фітнесом», проте 49,21% респондентів не проводять такі заняття, а 6,35% було важко відповісти.

Низька питань стосувалась таких форм навчання як; складання студентами портфоліо та проведення бінарних лекцій (які проводяться двома викладачами з суміжних навчальних дисциплін) (рис.5).

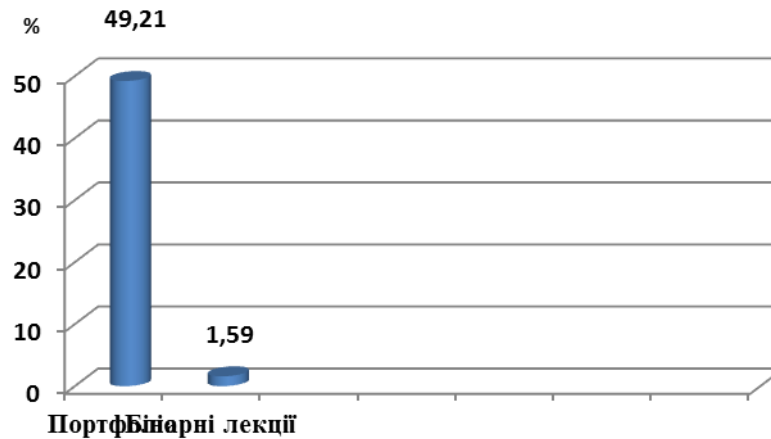

Рис. 5 Застосування в навчальному процесі складання зі студентами портфоліо та проведення бінарних лекцій (%)

Так, практично половина опитаних (49,21%) практикують складання зі студентами портфоліо із переліком професійних знань, умінь та навичок, набутих в процесі навчання; 42,86% – таких форм навчання не застосовують. Як показали результати анкетування, проведення бінарних лекцій не є популярним в навчальному процесі підготовки майбутніх фітнес-тренерів (98,41% не застосовують таких форм лекційних занять і лише 1,59% застосовують їх).

Наступне питання було таким: «Оцініть за ступенем значущості чинники, які найбільше заважають Вам здійснювати навчальний процес для майбутніх фітнес-тренерів на високому методичному та організаційному рівні».

Так, було встановлено, що більшості респондентів (58,73%) частково заважає низький рівень знань студентів після отримання повної загальної середньої освіти у загальноосвітньому навчальному закладі, а 38,1% опитаних викладачів найбільше заважає цей чинник здійснювати навчальний процес для майбутніх фітнес-тренерів на високому методичному та організаційному рівні.

Встановлено, що низька мотивація студентів до оволодіння знаннями, уміннями та навичками щодо використання фітнес-технологій у майбутній професійній діяльності частково заважає 55,56% опитаних, а 30,16% це найбільше заважає.

Про високий рівень професіоналізму опитаних науково-педагогічних працівників свідчить характер відповідей щодо такого чиннику як, «Перевантаженість викладачів та обмежена кількість часу на підготовку до занять». Так, половині респондентів не заважає цей чинник, а 31,75% частково заважає здійснювати навчальний процес для майбутніх фітнес-тренерів на високому методичному та організаційному рівні.

Подібний характер відповідей стосується і такого чинника, як «Відсутність достатньої кількості високоякісної сучасної навчально-методичної літератури з фітнесу».

Інша тенденція спостерігається у відповідях, які стосувались недосконалості матеріально-технічної бази для проведення навчальних занять з фітнесу. Так, 52,38% частково заважає цей чинник працювати на високому рівні, а 38,09% опитаних це не заважає.

Неоднорідний характер відповідей виявився стосовно недостатньої кількості годин, яка відводиться на практичні заняття щодо оволодіння руховими уміннями та навичками з напрямків фітнесу. Більшості опитаних цей чинник заважає здійснювати навчальний процес для майбутніх фітнес-тренерів на високому методичному та організаційному рівні (31,75% – заважає найбільше, 14,29% – заважає частково). При цьому, 39,68% цей чинник абсолютно не є фактором для зниження ефективності педагогічного процесу.

Відсутність співпраці викладачів вищого навчального закладу та роботодавців у сфері фітнес-індустрії заважає здійснювати навчальний процес для майбутніх фітнес-тренерів на високому методичному та організаційному рівні для абсолютної кількості опитаних викладачів. Так, 52,38% цей чинник заважає найбільше, а 47,62% – заважає частково.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Таким чином, результати дослідження свідчать про початок процесу становлення системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах України. Незважаючи на низьку негативних факторів, більшість викладачів намагається здійснювати навчальний процес для майбутніх фітнес-тренерів на високому методичному та організаційному рівні. Проте можна стверджувати, що змістове наповнення навчального процесу майбутніх фітнес-тренерів вищих навчальних закладів України потребує удосконалення у відповідності до вимог ринку фітнес-послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дутчак М.В. Теоретичне обґрунтування кваліфікаційної характеристики фітнес-тренера. / М. М. Василенко, М. В. Дутчак // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – ХОВНОКУ, 2013. – № 2. – С. 17-22.
2. Львівський державний університет фізичної культури [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.ldufk.edu.ua/.
3. Національний університет фізичного виховання і спорту України [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.uni-sport.edu.ua/.
4. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eenu.edu.ua/uk/plan-priyomu>.
5. Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.chnu.cv.ua/.
6. Cambridge Regional College [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.camre.ac.uk>.
7. Rīgas Stradiņa universitāte [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rsu.lv/fakultates/lietajas-filiale/studiju-programmas>.
8. University of Central Lancashire [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.uclan.ac.uk/courses/bsc_hons_nutrition_exercise_sciences_
9. Universitat Salzburg [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.uni-salzburg.at/spo/healthandfitness.
10. University of Texas at Austin the college of education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.edb.utexas.edu>.

УДК.371.72 (438)

Е. С. Вільчковський, В. Р. Пасічник
Університет Яна Кохановського в Кільцях
Філія в Петрикові-Трибунальському

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ШКОЛАХ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

У статті розглянуті проблеми розвитку фізичного виховання в США. Фізичне виховання є обов'язковою складовою системи шкільної освіти США. Воно реалізується у формі уроків, індивідуальних занять фізкультурою та спортом в позаурочний час (спортивні секції, рекреаційні заняття, змагання та ін.). Організація і зміст процесу фізичного виховання в школах залежить від законодавства штатів, вчителів фізичної культури, керівництва шкіл, спортивної інфраструктури, а також інтересів учнів.

Ключові слова: фізичне виховання, спорт, школа, освітній стандарт, рекреація, змагання, фізичний розвиток, рухова підготовленість.

Э. С. Вильчковский, В. Р. Пасечник Физическое воспитание в школах Соединенных Штатов Америки на современном этапе

В статье рассмотрены аспекты развития школьного физического воспитания в США. Физическое воспитание является обязательной составной частью системы школьного образования в этой стране. Физическое воспитание реализуется во форме уроков, индивидуальных занятий во внеурочный час (спортивные секции, рекреационные занятия, соревнования и др.). Организация и содержание процесса физического воспитания зависит от законодательной системы отдельных штатов, учителей физической культуры, руководителей школ, спортивной инфраструктуры, а также интересов учеников.

Ключевые слова: физическое воспитание, спорт, школа, образовательный стандарт, рекреация, соревнования, физическое развитие, двигательная подготовленность.

E. Vilchkovski, V. Pasichnyk Physical education schools in the United States of America at the present stage.

The article reviewed problems of development of school physical education in the United States. Physical education is a compulsory part of the school system in the country. Organization and is realized in the form of lessons, off-hour individual lessons per hour (sports clubs, recreational activities, competitions, etc.). Organization and content of physical education process depends on the legal system of individual states, physical education teachers, heads of schools, sports infrastructure, as well as interests of the students. All school programs must be tailored to the national standard of education. Traditionally, the program for each class includes a number of sports disciplines (mostly sports), dancing, hygiene and theoretical subjects with physical training; it also depends on the maintenance of sports facilities and schools of theoretical and methodological training of teachers of the subject. In drawing up the program of physical training is recommended to consider the following factors: National Standards for physical education in school; the basic provisions of the regional policy of the state in the field of school education, including the development of physical culture and sports; socio-cultural, ethnic and regional differences; material sporting facilities (gym, pool, playgrounds, etc.), existing athletic facilities and equipment in schools; level of physical fitness of students, their needs and interests of different types of exercise and sports; sports specialization Physical Education Teacher, which largely determines its readiness for use of certain sports. Positive factors include personal tasks are closely linked to physical education lessons. For students such factors are well-being, the desire to get rid excess weight, relax, achieve harmonious constitution and others. Negative factors include: low motivation, laziness, lack of sports inventory, sports grounds, swimming pools and more.

The feature of physical education in American schools is that each state for schools develop their curricula. Based on the